

FUNDACJA
NA RZECZ
NAUKI POLSKIEJ

Foundation
for Polish
Science

1997

raport roczny • annual report

RAPORT ROCZNY 1997

(pełny tekst raportu jest dostępny w Biurze Fundacji)

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE

LIST PREZESA ZARZĄDU FUNDACJI

DZIAŁALNOŚĆ PROGRAMOWA

NAGRODY I STYPENDIA

- NAGRODY FNP
- STYPENDIA KRAJOWE DLA MŁODYCH NAUKOWCÓW
- HONOROWE STYPENDIUM NAUKOWE IM. ALEKSANDRA VON HUMBOLDTA
- STYPENDIA ZAGRANICZNE DLA MŁODYCH DOKTORÓW
- POLSKIE STYPENDIUM BADAWCZE DLA DOKTORÓW W SZKOLE STUDIÓW SŁAWISTYCZNYCH I WSCHODNIOEUROPEJSKICH UNIWERSYTETU LONDYŃSKIEGO
- STYPENDIA DLA NAUKOWCÓW Z KRAJÓW EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ
- WSPÓLNE NAGRODY FNP I TOWARZYSTW NAUKOWYCH

DYSCYPLINY NOMINOWANE

- PROGRAM FASTKIN
- PROGRAM REGLE

PROGRAMY WIELOLETNIE

- PROGRAM MONOGRAFIE
- PROGRAM WYDAWNICTWA
- PROGRAM LIBRARIUS
- PROGRAM ADALBERTUS
- PROGRAM SUBIN

KONFERENCJE FUNDACJI

• PODSUMOWANIE PROGRAMÓW SEZAM I BRAIN
WSPIERANIE TRANSFERU TECHNOLOGII INNOWACYJNYCH

- PROGRAM INCOME

PROGRAMY REALIZOWANE ZE ŚRODKÓW ZAGRANICZNYCH

- PROGRAM SCI-TECH I i SCI-TECH II
- PROGRAM CRIT-2

SPRAWOZDANIE FINANSOWE

OPINIA BIEGŁEGO REWIDENTA

SKRÓCONY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31
GRUDNIA 1997

Skrócony bilans na dzień 31 grudnia

SPRAWOZDANIE Z PRZEPIYU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

WPROWADZENIE

Szanowni Państwo,

Podobnie jak w latach ubiegłych, pragniemy przedstawić sprawozdanie z działalności Fundacji w minionym roku, zawierające zarówno obszerne informacje o realizowanym przez nas programie subwencionowania nauki, jak też szczegółowe sprawozdanie finansowe, ocenione przez renomowaną firmę audytorską KPMG Polska Audyt Sp. z o.o.

Mamy nadzieję, że przygotowana przez nas publikacja pozwoli lepiej poznać i zrozumieć misję oraz istotę działań Fundacji, podejmowanych na rzecz wspierania nauki w Polsce.

Zarząd Fundacji

LIST PREZESA ZARZĄDU FUNDACJI

Szanowni Państwo,

Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej powstała dzięki wyobraźni kilku polityków, którzy spowodowali, że pozostałość likwidowanego w grudniu 1990 r. Centralnego Funduszu Rozwoju Nauki i Techniki (CFRNiT) nie znikła w doraźnych potrzebach budżetu państwa, lecz została przeznaczona na fundusz założycielski nowej fundacji, której powierzono misję wspierania nauki w Polsce. Utworzona w ten sposób trwała i stabilna finansowo instytucja od siedmiu już lat kieruje nieprzerwany strumień subwencji na rzecz starannie selekcjonowanych potrzeb nauki. Jednocześnie stara się utrzymać niełatwy kompromis pomiędzy dążeniem do maksymalizowania środków przekazywanych nauce a koniecznością zachowania realnej wartości funduszu.

Łączna wartość środków przekazanych dotąd przez Fundację środowisku naukowemu przekroczyła 115 mln zł, a równocześnie 95-milionowy fundusz, w który została wyposażona w chwili powstania, osiągnął wartość rynkową nominalnie 2,8 razy większą od wartości wyjściowej. Oczywiście, nietrudno zauważyć, że roczne wydatki statutowe FNP, które w 1997 roku wyniosły 23,5 mln zł, stanowią zaledwie około jednego procenta tego, co na naukę przeznaczają budżet państwa, a więc jest to w jej finansowaniu udział skromny. Wydaje się jednak, że dzięki selektywności celów określanych programami rocznymi, wspieraniu tylko najlepszych naukowców i placówek oraz dzięki konsekwentnemu stosowaniu zasady trudnego pieniądza - znaczenie środków, które Fundacja przekazuje nauce, mierzone ich efektywnością, jest w istocie znacznie większe niż ów procentowy wskaźnik. Ten bowiem jeden procent adresowany jest nie do całego obszaru nauki, lecz do jego niewielkiej, najlepszej części. Tak pojęta elitarność stanowi jedną z naczelnych zasad działania Fundacji.

Obecnie, po siedmiu latach istnienia FNP, w każdej znaczącej instytucji naukowej w Polsce można spotkać stypendystów Fundacji oraz znaleźć aparaturę i urządzenia badawcze zakupione z jej środków. Unowocześnione w wyniku naszej pomocy biblioteki naukowe obsługują dziesiątki tysięcy czytelników. Opublikowanie książki w serii *Monografie FNP*, która liczy już ponad 25 tomów, stało się prestiżowym wyróżnieniem, a doroczne Nagrody FNP zyskały społeczną aprobatę. Podczas klęski powodzi w lipcu 1997 r. to właśnie Fundacja, dzięki swojej elastyczności, mogła w ciągu kilku dni przyznać znaczące sumy poszkodowanym jednostkom naukowo-badawczym i było to często pierwsze wsparcie finansowe, które otrzymały. Należy wreszcie wspomnieć o działalności Biura Współpracy Europejskiej FNP na rzecz przygotowania polskich środowisk naukowych do akcesji do Unii Europejskiej.

Fakty te wydają się potwierdzać celowość istnienia FNP, choć nadal nie przez wszystkich w Polsce jest to w pełni rozumiane. Zapewne jest tak dlatego, że idea fundacji jako niezależnych, pozarządowych instytucji, działających w oparciu o środki pochodzące z nadania, uległa w czasach PRL zapomnieniu, podobnie jak to stało się z wieloma innymi, zlikwidowanymi przez ówczesny reżim instytucjami i obyczajami wolnych społeczeństw.

Warto więc przypomnieć, że idea fundacyjna ma swoje korzenie w polskiej tradycji naukowej, wystarczy tu przywołać tak zasłużone dla nauki instytucje, jak powstałe na początku XIX w. Ossolineum, Kasa Mianowskiego, Biblioteka Raczyńskich czy Zakłady Kórnickie, które działały jako fundacje do 1952 r., kiedy to państwo zawłaszczyło ich majątek i pozbawiło je w ten sposób niezależności. Fundacje, będące wyspecjalizowanymi organizacjami, stanowią - jak dowodzi długoletnie doświadczenie - ważny element demokratycznych społeczeństw.

Istnieją trzy podstawowe czynniki niezbędne do spełniania przez fundacje ich społecznej roli. Są to:

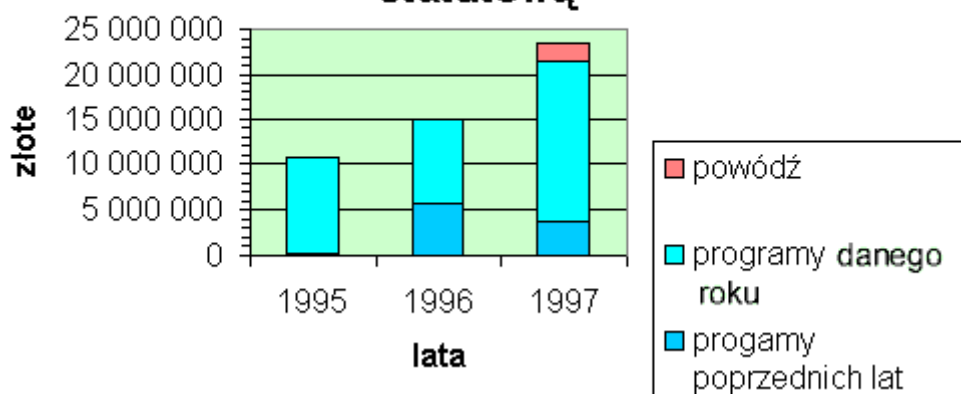
- o znaczące aktywa kapitałowe, które zapewniają fundacjom trwałą charakter,
- o swoboda alokowania środków na określony w statucie cel, która zapewnia fundacjom wolność działania,
- o niezależność polityczna i administracyjna, dzięki której fundacje nie podlegają żadnej instytucji.

Ważne jest, aby powstający obecnie system prawny nie zniweczył tych zasad, leżących u podstaw działania instytucji fundacyjnych.

Do instytucji zbudowanych na wymienionych zasadach należy też nasza Fundacja. Nie oznacza to wszakże, że jest ona pozbawiona społecznego nadzoru. Nad prawidłowością jej pracy czuwa reprezentująca środowisko naukowe i spełniająca powierniczą rolę Rada Fundacji, a także - na mocy ustawy o fundacjach - Przewodniczący Komitetu Badań Naukowych, odpowiedzialny za obszar nauki w Polsce. Urząd Skarbowy kontroluje jej rozliczenia podatkowe. Swoje sprawozdania finansowe Fundacja poddaje skrupulatnej ocenie niezależnego audytora o międzynarodowej renomie, którego podpis stanowi gwarancję, że są one prawidłowe i rzetelne. Podejmowane inicjatywy i wykazy udzielonych subwencji natychmiast ogłasza w szeroko dostępnych mediach. We wszystkich swoich poczynaniach Fundacja stosuje zasadę pełnej jawności. Należy do tych instytucji, które przedstawiają do publicznej oceny szczegółowe informacje o swojej działalności w postaci wydawanych systematycznie raportów rocznych.

Charakteryzując ogólnie działalność Fundacji w 1997 r. od strony finansowej, należy zwrócić uwagę na wysoki poziom wydatków na cele statutowe, które, jak już wspomniałem, wyniosły 23,5 mln zł, czyli aż o 56% więcej niż w roku poprzednim. Przekroczenie planowanych na ten rok 20,8 mln zł spowodowane zostało ważnymi przyczynami: po pierwsze - niezależnym od Fundacji przesunięciem terminów realizacji umów zawartych w poprzednich latach, po drugie zaś - nadzwyczajną sytuacją wywołaną lipcową powodzią i wynikającą z tego pilną potrzebą udzielenia doraźnego wsparcia finansowego najbardziej poszkodowanym ośrodkom naukowym (rys. 1).

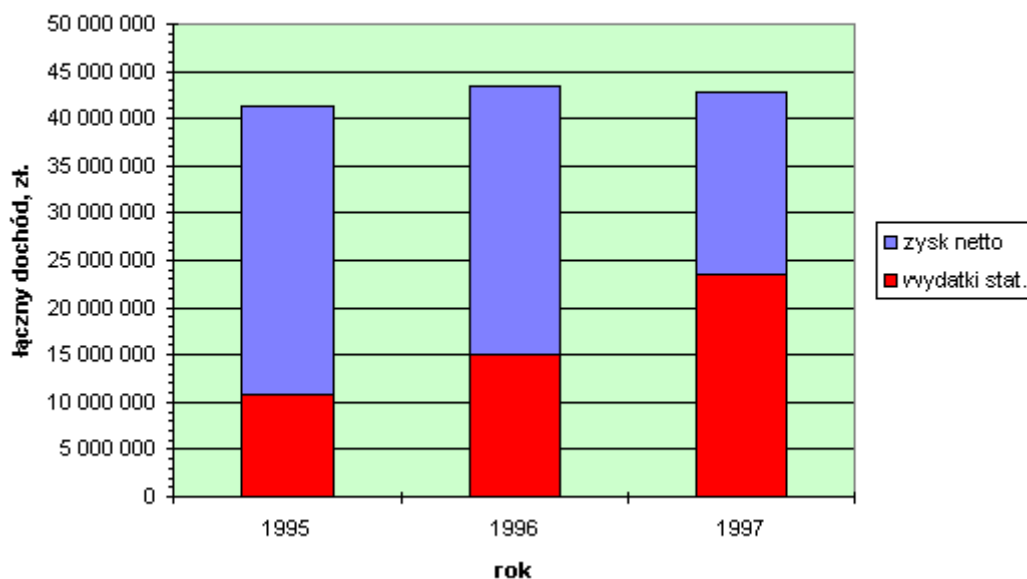
Rys. 1 Wydatki FNP na działalność statutową

Czasami jeszcze stawia się Fundacji zarzut, że przeznaczona ona na działalność statutową zbyt małą część posiadanych, znacznych przecież środków. Tego typu stwierdzenia świadczą o niezrozumieniu istoty instytucji tego typu, jaką jest Fundacja. Stanowiący jej własność fundusz ma charakter jednorazowo nadanej ordynacji. Ponieważ Fundacja nie otrzymuje żadnych subwencji budżetowych, oznacza to, że może wydawać na cele statutowe jedynie środki pochodzące z własnych dochodów, wytwarzanych głównie w wyniku operacji finansowych (nie prowadzi działalności gospodarczej na własny rachunek).

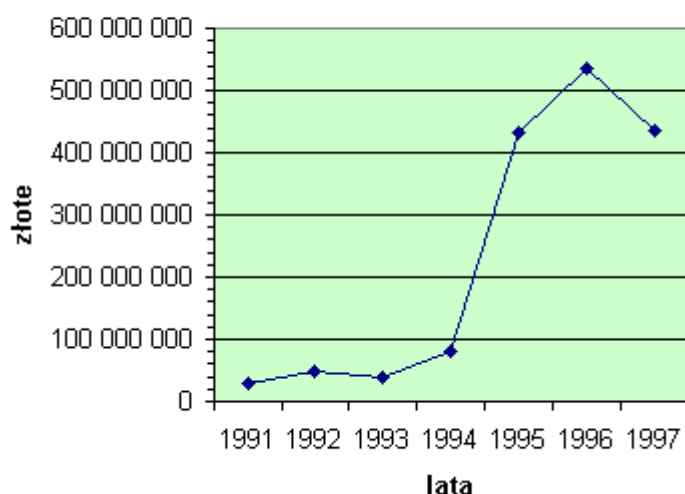
Na rys. 2 przedstawiony został podział dochodów Fundacji w latach 1995-1997 na wydatki statutowe oraz zysk netto. Wydatki statutowe wiążą się z realizacją poszczególnych programów. Szczególna odpowiedzialność Zarządu to dbałość o to, aby posiadany fundusz nie ulegał inflacyjnej deprecjacji. Dlatego też pewna część dochodu pozostaje nie wydatkowana i w postaci zysku jest odkładana na działalność statutową w latach następnych, powiększając tym samym fundusz statutowy. Dla pełnej ochrony tego funduszu przed inflacją stopa tak zdefiniowanego zysku nie może być mniejsza od stopy inflacji. Oznacza to, że na wydatki statutowe w danym roku powinno się przeznaczać kwotę nie większą niż różnica pomiędzy dochodowością a stopą inflacji.

Rys. 2 Dochody FNP

Dochodowość Fundacji, liczona jako stosunek dochodów do wartości funduszu własnego z roku poprzedniego, osiągnęła w 1997 roku 18%. Przy stopie inflacji wynoszącej 13,5% nakłady na działalność statutową w 1997 r. nie powinny więc w zasadzie przekroczyć 4,5% wartości funduszu poprzedniego roku, czyli 10,5 mln. Jest to kwota ponad dwukrotnie niższa od tej, którą przekazaliśmy na rzecz nauki. Tak więc stwierdzić można, że poziom wydatków Fundacji na działalność statutową w 1997 r. z powodów, o których wspomniałem, był bardzo wysoki i odbył się kosztem zachowania realnej wartości funduszy własnych. Fundusze własne, licząc według wartości księgowej, wzrosły tylko o 8%, a więc o 5,5 punktu procentowego poniżej inflacji. Gdy jednak uwzględnimy, że wartość rynkowa posiadanych aktywów jest większa od ich wartości księgowej i wynosiła w tym czasie 267 mln zł, to okaże się, iż rzeczywisty wzrost wartości funduszu statutowego osiągnął 12%, czyli zaledwie 1,5 punktu poniżej stopy inflacji.

Rys. 3. Przychody FNP

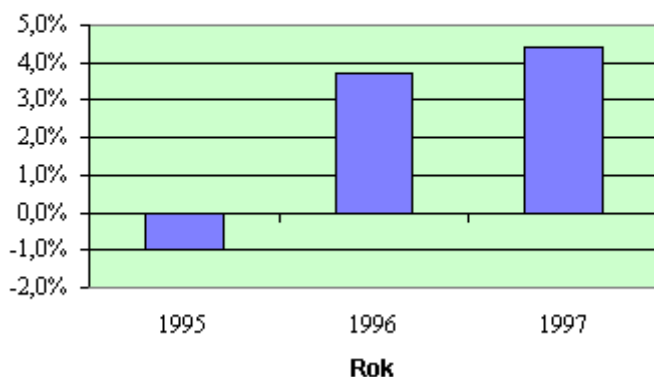

Możliwość sfinansowania wysokich wydatków w 1997 r. była wynikiem wprowadzanej od 1994 r. zmiany w polityce finansowej Fundacji, polegającej na istotnym zwiększeniu aktywności na rynku finansowym i znaczniejszej dywersyfikacji portfela. Pozwolił na to rozwój rynku kapitałowego w Polsce.

Wystarczy przypomnieć, że w chwili powstawania Fundacji jedynym dostępnym narzędziem finansowym były lokaty bankowe, do których z oczywistych powodów nie można było ograniczać działalności Fundacji. Dzisiaj sytuacja jest zupełnie inna, a wielość oferowanych narzędzi otwiera znaczne możliwości względnie bezpiecznego uzyskiwania dochodów.

Skutki wprowadzonych zmian dobrze obrazuje rys. 3, uwidaczniający skokowy przyrost przychodów Fundacji, który nastąpił w latach 1994-96 i przesunął ją z 232 na 102 miejsce w rankingu 500 największych firm, publikowanym przez "Gazetę Bankową". Spadek przychodów w 1997 r. w stosunku do roku poprzedniego wynikał z większego udziału w portfelu inwestycji długoterminowych, które - w celu ograniczenia ryzyka - dokonywane były również na rynkach zagranicznych, na co Fundacja otrzymała stosowną zgodę NBP. W następstwie tego procesu poczynając od 1996 r. dochodowość Fundacji zaczęła przekraczać stopę inflacji (rys.4). Pomimo dekonjunktury wywołanej kryzysem finansowym w Azji, która wystąpiła także na naszym rynku w ostatnich miesiącach roku i znacząco wpłynęła na uzyskane wyniki, oraz pomimo wzrostu kosztów, dochody Fundacji w 1997 r. utrzymały się na poziomie roku poprzedniego, osiągając 42,7 mln zł (rys. 2).

Rys. 4 Różnica pomiędzy dochodowością a stopą inflacji

Warto w tym miejscu zwrócić uwagę, że porównywanie wyników finansowych Fundacji z wynikami podmiotów gospodarczych pod względem zyskowności (stosunek zysku do funduszy własnych) jest mylące, ponieważ celem Fundacji jako organizacji *non-profit* nie jest maksymalizacja zysku, ale maksymalizacja bieżących i przyszłych wydatków statutowych. Kategoriami porównywalnymi mogą być więc dochód, wskazujący na efektywność inwestowania, oraz przychód, ukazujący skalę działalności finansowej.

Zmiana polityki finansowej oraz wprowadzanie nowych form działania wiązały się z równoczesną, zakończoną w 1997 r. reorganizacją Fundacji. Wymagała ona zwiększenia zatrudnienia o 10 % w porównaniu z rokiem poprzednim, jak też dokonania poważnej inwestycji w postaci nowego systemu informatycznego i finansowo-księgowego w biurze FNP. Rok 1997 był też pierwszym rokiem użytkowania przez Fundację nowej siedziby przy ulicy Grażyny 11. Czynniki te spowodowały, że koszty administracyjne Fundacji, wynikające z działania biura FNP, a także z kosztów działalności finansowej, wzrosły w stosunku do roku 1996 o 64%, a więc do poziomu 4,39 mln zł (w tym wynagrodzenia stanowią 26,8%, pochodne od wynagrodzeń 11,8%, a prowizje bankowe 31,9%). Pomimo tego stosunek kosztów do dochodu nie przekroczył 10,3%.

Jesienią 1997 r., jednocześnie z rozpoczęciem kadencji nowej Rady Fundacji, zostały przyjęte *Założenia Programowe FNP na lata 1998-2000*, które z jednej strony sumują dotychczasowe doświadczenia, a z drugiej - wytyczają kierunki przyszłego rozwoju Fundacji. W części określającej założenia finansowe przyjęto strategię pozwalającą na utrzymanie wydatków na działalność statutową na poziomie nie mniejszym niż 20 mln zł rocznie, przy równoczesnym utrzymaniu funduszy własnych na stałym poziomie (licząc w wartościach realnych). W części dotyczącej kierunków subwencjonowania założono zmniejszanie nakładów na aparaturę naukową na rzecz zwiększania finansowania ludzi nauki oraz wspierania inwestycji o charakterze bardziej trwałym.

Narzucającym się motywem nadchodzącego trzylecia jest przygotowanie Fundacji do wyzwań XXI wieku. W pierwszych latach tego wieku, jeżeli sprawy Polski potoczą się dobrze, staniemy się członkiem Unii Europejskiej. Fundacja chce wejść w XXI wiek jako instytucja silniejsza finansowo, sprawniejsza organizacyjnie, a przede wszystkim jeszcze mocniej wrośnięta w naukowy krajobraz europejskiej Polski.

Maciej W. Grabski

**** Nie licząc opłaconych z funduszy Phare etatów w Biurze Współpracy Europejskiej FNP.***

DZIAŁALNOŚĆ PROGRAMOWA

Na realizowane co roku programy Fundacji składają się p r o g r a m y r o c z n e, obejmujące wybrane na dany rok tzw. dyscypliny nominowane, kilka p r o g r a m ó w s t a ł y c h (Nagrody Fundacji, stypendia naukowe - krajowe i zagraniczne, program INCOME, program SUBIN, konferencje Fundacji) oraz p r o g r a m y w i e l o l e t n i e (np. WYDAWNICTWA, LIBRARIUS, ADALBERTUS).

Ponadto Fundacja prowadzi działania wspierające reformę systemową sektora nauki i techniki w Polsce, realizując program SCI-TECH, finansowany z funduszy Phare, a także program CRIT, finansowany przez Unię Europejską.

NAGRODY I STYPENDIA

• NAGRODY FNP

Od 1992 r. Fundacja corocznie przyznaje wybitnym polskim uczonym indywidualne nagrody za znaczące osiągnięcia naukowe, które zapewniają Polsce miejsce w nauce światowej i wnoszą zauważalny wkład w życie duchowe i postęp cywilizacyjny naszego kraju. Podstawą przyznania nagrody może być wybitne osiągnięcie uzyskane bądź potwierdzone w okresie czterech lat poprzedzających datę ogłoszenia do konkursu.

Laureatami NAGRODY FNP '97, której wysokość wynosiła 35 tys. zł, zostali:

- **w dziedzinie nauk ścisłych - prof. Tomasz Łuczak** z Wydziału Matematyki i Informatyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu **za prace nad teorią losowych struktur dyskretnych**;
- **w dziedzinie nauk technicznych - prof. Antoni Rogalski** z Instytutu Fizyki Technicznej Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie **za prace nad detektorami promieniowania podczerwonego z wykorzystaniem potrójnych związków półprzewodnikowych**;
- **w dziedzinie nauk przyrodniczych i medycznych - prof. Ryszard Gryglewski** z Katedry Farmakologii Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego **za cykl badań nad regulacją tromboezystencji**;
- **w dziedzinie nauk humanistycznych i społecznych - prof. Andrzej Paczkowski** z Instytutu Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk za książkę ***Pół wieku dziejów Polski 1939-1989***.

Uroczyste wręczenie NAGRÓD FNP'97 wraz z pamiątkowymi imiennymi statuetkami autorstwa rzeźbiarza Ryszarda Kozłowskiego oraz dyplomami odbyło się - zgodnie z tradycją - w Sali Wielkiej Zamku Królewskiego w Warszawie 6 grudnia 1997 r. Na uroczystości obecni byli przedstawiciele władz państwowych i liczne grono ludzi nauki. O laureatach Nagrody oraz o przebiegu uroczystości obszernie informowały prasa, radio i stacje TV.

• STYPENDIA KRAJOWE DLA MŁODYCH NAUKOWCÓW

Wiosną 1997 r. już po raz piąty rozstrzygnięty został konkurs Fundacji na stypendia dla młodych naukowców. Te roczne stypendia przyznawane są w drodze konkursu najlepszym młodym pracownikom lub doktorantom ze szkół wyższych, placówek naukowych PAN albo z jednostek badawczo-rozwojowych.

Do konkursu "Stypendia Krajowe FNP '97" zgłoszono 305 wniosków, w tym 225 - z jednostek akademickich, 26 - z instytutów PAN, oraz 24 - z jednostek badawczo-rozwojowych. Najliczniej reprezentowanymi ośrodkami były: Warszawa, Kraków, Poznań i Wrocław.

Przyznano 108 stypendiów, każde w wysokości 14 400 zł (wolnych od podatku). Spośród laureatów 89 osób to pracownicy uczelni, 14 - instytutów PAN, 5 - jednostek badawczo-rozwojowych. Najwięcej stypendystów reprezentuje medycynę, nauki społeczne, biologię i fizykę. Średnia wieku wynosi 29 lat. Najmłodszy ze stypendystów ma 24 lata.

Uroczyste wręczenie dyplomów stypendialnych odbyło się 22 marca br., tradycyjnie już - w Sali Wielkiej Zamku Królewskiego w Warszawie.

• HONOROWE STYPENDIUM NAUKOWE IM. ALEKSANDRA VON HUMBOLDTA

Honorowe Stypendium Naukowe im. Aleksandra von Humboldta, przyznawane uczonym niemieckim przez Fundację na Rzecz Nauki Polskiej, stanowi odpowiednik Humboldt-Forschungspreise, przyznawanej uczonym zagranicznym, w tym także polskim, przez znaną niemiecką Fundację Humboldta.

W 1997 r. Honorowe Stypendium przyznano **prof. Dietmarowi Grossowi** z Instytutu Mechaniki w Technische Hochschule w Darmstadt. Laureat przyjedzie na pobyt naukowy do Ośrodka Mechaniki Instytutu Podstawowych Problemów Techniki PAN.

• STYPENDIA ZAGRANICZNE DLA MŁODYCH DOKTORÓW

Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej ustanowiła w 1995 r. stypendia zagraniczne dla młodych doktorów. Umożliwiają one wybijającym się młodym polskim uczonym, którzy jeszcze nie przebywali na dłuższych stażach zagranicznych, wyjazd na okres od 6 do 12 miesięcy do najlepszych ośrodków naukowych na świecie.

W dwu kolejnych tegorocznych edycjach konkursu stypendia otrzymało 7 osób:

dr Robert Charmas z Zakładu Chemii Teoretycznej Wydziału Chemii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej na roczny staż w Laboratoire Environnement et Minéralurgie CNRS w Nancy we Francji;

dr Artur Rojszczak z Zakładu Epistemologii Instytutu Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego na roczny pobyt na Uniwersytecie Stanowym Stanu Nowy Jork w Buffalo;

dr Jakub Tworzydło z Instytutu Fizyki Teoretycznej Uniwersytetu Warszawskiego na roczny pobyt naukowy w Instytucie Lorentza Uniwersytetu w Lejdzie (Holandia);

dr Waclaw Wierzbieniec z Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie półroczne stypendium w YIVO Institute for Jewish Research w Nowym Jorku;

dr Jan Zaucha z Kliniki Hematologii Akademii Medycznej w Gdańsku na roczny staż w Fred Hutchinson Cancer Research Center w Seattle (USA);

dr Ireneusz Ziemiński z Zakładu Filozofii i Socjologii Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy na roczny pobyt na Uniwersytecie w Oksfordzie;

dr Barbara Zubelewicz z V Kliniki Chorób Wewnętrznych Śląskiej Akademii Medycznej na 8-miesięczny staż na Uniwersytecie w Bristolu (Anglia).

• POLSKIE STYPENDIUM BADAWCZE DLA DOKTORÓW W SZKOLE STUDIÓW SLAWISTYCZNYCH I WSCHODNIOEUROPEJSKICH UNIWERSYTETU LONDŃSKIEGO

Stypendium to jest wspólną inicjatywą School of Slavonic and East European Studies Uniwersytetu Londyńskiego i Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej. W finansowaniu go uczestniczą również: Ministerstwo Spraw Zagranicznych Wielkiej Brytanii oraz Fundacja M. Grabowskiego. Udział FNP

stanowi 35 % rocznego budżetu tego projektu. Stypendium przyznawane jest od 1995 r. na dwunastomiesięczny pobyt na Uniwersytecie Londyńskim z przeznaczeniem na pracę naukową na uczelni londyńskiej w zakresie szeroko rozumianych studiów nad problematyką polską (Polish Studies).

W kolejnej edycji konkursu laureatem został **dr Tadeusz Strykiewicz** z Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Planowania Przestrzennego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wyjedzie on na stypendium w 1998 r.

• STYPENDIA DLA NAUKOWCÓW Z KRAJÓW EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

Na mocy porozumienia zawartego w końcu 1993 r. przez Fundację z Kasą im. Józefa Mianowskiego kontynuowany był wspólny program stypendialny dla naukowców zagranicznych, głównie z Europy Środkowo-Wschodniej, zainteresowanych prowadzeniem badań z zakresu nauk przyrodniczych i ścisłych w polskich ośrodkach naukowych. Stypendia przyznawane są w trybie konkursu.

Liczba zainteresowanych uzyskaniem stypendium wzrasta co roku. W 1997 r. jury konkursowe wyłoniło spośród nich 18 laureatów: siedmiu z Ukrainy, pięciu z Rosji, po dwóch z Białorusi i Litwy oraz po jednym z Czerkiesztanu i Dagestanu.

Stypendyści prowadzili badania w ośmiu uczelniach, sześciu placówkach PAN i dwóch instytutach resortowych.

• WSPÓLNE NAGRODY FNP I TOWARZYSTW NAUKOWYCH

W 1997 r. Fundacja kontynuowała zapoczątkowaną w 1995 r. współpracę z towarzystwami naukowymi, polegającą bądź na finansowaniu wspólnych nagród, bądź na udzielaniu tym organizacjom bezpośredniego wsparcia w formie składki członkowskiej.

W ramach tej współpracy Fundacja przeznaczyła kwotę 10 tys. zł na wspólną z Towarzystwem Popierania i Krzewienia Nauk Nagrodę im. Grzegorza Białkowskiego za najlepsze prace doktorskie z dziedziny nauk ścisłych. W 1997 r. nagrodę tę otrzymali:

dr Piotr Sitko z Instytutu Fizyki Politechniki Wrocławskiej,

dr Wojciech Królas z Instytutu Fizyki Jądrowej w Krakowie.

FNP finansowała także koszty związane z przyznawaniem przez Polskie Towarzystwo Historyczne Nagrody im. W. Konopczyńskiego za krytykę naukową za 1996 rok. Laureatami tego wyróżnienia zostali:

prof. Elżbieta Kowalczyk, dr Aleksander Achmatowicz i prof. Henryk Ślabek.

Zarząd Fundacji podjął ponadto decyzję o kontynuacji członkostwa wspierającego w kilku najbardziej zasłużonych i aktywnych towarzystwach naukowych o charakterze korporacyjnym, ustalając wysokość swej składki rocznej na 3,5 tys. zł. Organizacjami tymi są: Towarzystwo Naukowe Warszawskie, Towarzystwo Naukowe w Toruniu, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk oraz Towarzystwo Popierania i Krzewienia Nauk.

DYSCYPLINY NOMINOWANE

Fundacja subwencjonuje co roku zakupy specjalistycznej aparatury badawczej dla dwu wybranych dyscyplin naukowych, które przyczyniają się do rozwiązywania ważnych dla praktyki problemów podstawowych. Przy wyborze dyscyplin bierze się pod uwagę takie obszary badań o charakterze rozwojowym, które w kraju uprawia co najmniej kilka grup naukowych o renomie międzynarodowej. Głównym celem programów jest dokonanie jakościowej zmiany w otoczeniu i możliwościach

warsztatowych najlepszych zespołów naukowych pracujących w tych dziedzinach, a tym samym otwarcie im nowych perspektyw badawczych.

• PROGRAM FASTKIN

Konkurs miał na celu wsparcie badań z obszaru fotochemii szybkich reakcji poprzez udzielenie najlepszym zespołom badawczym subwencji na zakup specjalistycznej aparatury. Fotochemia odgrywa dziś kluczową rolę w pracach nad otrzymaniem nowych substancji chemicznych oraz nad możliwościami łatwiejszej syntezy związków już znanych.

Podstawowe znaczenie dla fotochemii, ale także dla fotofizyki i fotobiologii (zajmującej się m.in. fotosyntezą w roślinach, mechanizmami widzenia, fototerapią nowotworów) mają badania najszybszych reakcji chemicznych, zachodzących w czasach piko- i femtosekundowych. Reakcje te związane są z działaniem światła, a dzięki badaniom ich kinetyki (co stało się możliwe dopiero dzięki wynalezieniu laserów femtosekundowych) możemy zrozumieć i naśladować różnorodne procesy chemiczne, także w organizmach żywych. Otwiera to możliwości praktycznego wykorzystania tych procesów w katalizie, biochemii oraz technologii polimerów i związków makromolekularnych.

Na konkurs FASTKIN wpłynęło 36 wniosków od 27 zespołów z uczelni oraz 5 z placówek PAN i 2 z jednostek badawczo-rozwojowych. W efekcie przeprowadzonej procedury konkursowej wybrano 12 zespołów, którym zostały przyznane subwencje na łączną kwotę blisko 5 mln zł.

• PROGRAM REGLE

Adresatem drugiego konkursu w 1997 r. na subwencionowanie zakupów aparatury badawczej były zespoły naukowe zajmujące się zagadnieniami rekultywacji gleby, zniszczonej w wyniku przemysłowej lub militarnej działalności człowieka.

Sprawa rekultywacji gleby stała się istotnym problemem społecznym i gospodarczym, którego ostrość i ekologiczne konsekwencje ujawniły się w pełni w ostatnich latach. W związku z różnorodnością powstałych zniszczeń konieczne jest zarówno prowadzenie precyzyjnej ich diagnostyki, jak i poszukiwanie skutecznych metod przywracających glebie jej użytkową wartość.

Na konkurs REGLE nadesłano 71 wniosków. W wyniku procedury konkursowej, przeprowadzonej na podstawie opinii powołanych ekspertów, Zarząd Fundacji przyjął do realizacji 17 wniosków, przyznając subwencje na łączną sumę ok. 3 mln zł.

PROGRAMY WIELOLETNIE

• PROGRAM MONOGRAFIE

Program zainicjowany został w 1994 r., jego celem jest wydawanie w formie serii edytorskiej monografii autorów polskich z zakresu nauk humanistycznych i społecznych, nie publikowanych wcześniej, a charakteryzujących się wysokim poziomem naukowym, odkrywczością założeń i wagą wyników, oryginalnością ujęcia oraz integralnością tematyki i formy.

W roku 1997 ukazało się drukiem 9 książek, zakwalifikowanych do serii w latach 1995 -1996. Spośród 33 prac nadesłanych na konkurs w 1997 r. przyjęto do wydania 10 monografii i postanowiono wznowić wyczerpaną już monografię *Dzieje Prusów Ł. Okulicz-Kozaryn*.

Dwie spośród książek z tej serii otrzymały w 1997 r. znaczące wyróżnienia: monografia A. Dziubińskiego *Na szlakach Orientu. Handel między Polską a Imperium Osmańskim w XVI-XVIII wieku* została uhonorowana nagrodą "KLIO" (w kategorii monografii naukowych) przez Porozumienie Wydawców Książki Historycznej, natomiast autor innej książki, A. Szahaj, otrzymał nagrodę ministra edukacji narodowej za rozprawę doktorską *Ironia i miłość. Neopragmatyzm Richarda Rorty'ego w świetle sporu o postmodernizm*, którą wydano w 1996 r.

• PROGRAM WYDAWNICTWA

Od 1994 r. Fundacja realizuje program, którego zadaniem jest umożliwienie ciągłości wydawania wieloletnich dzieł seryjnych, naukowo dokumentujących dziedzictwo historyczne i cywilizacyjne Polski. W ramach programu kontynuowano w 1997 r. finansowanie 3 tytułów: *Polskiego Słownika Biograficznego*, *Katalogu Zabytków Sztuki w Polsce* oraz *Słownika Polszczyzny XVI wieku*, przyznając łącznie blisko 246 tys. zł na pokrycie kosztów drukarskich i edytorskich oraz w niewielkim stopniu prac redakcyjnych.

• PROGRAM LIBRARIUS

W 1997 r. kontynuowano rozpoczęty w 1995 r. program LIBRARIUS, którego celem jest poprawa bazy technicznej bibliotek naukowych w Polsce, szczególnie akademickich. W ramach tego programu Fundacja subwencjonuje zakupy wyposażenia technicznego bibliotek oraz wspiera finansowo końcowe etapy inwestycji budowlanych lub adaptacyjnych.

Do konkursu w 1997 r. wpłynęło 38 wniosków, które wraz z 3 aplikacjami z lat ubiegłych, umieszczonymi na liście rezerwowej, rozpatrywane były w dwóch turach.

Liczba złożonych wniosków oraz skala przedstawionych potrzeb, uznanych przez opiniodawców za szczególnie warte wsparcia, skłoniły Zarząd Fundacji do zwiększenia środków pierwotnie asygnowanych na program LIBRARIUS w tym roku. Przeznaczono na ten cel fundusze nie wykorzystane w innych programach.

Przyjęto do finansowania 20 wniosków, przyznając na ich realizację łącznie blisko 6 mln zł.

Wśród laureatów konkursu w 1997 r. po raz pierwszy znalazła się księżnica pozakrajowa. Jest to niezwykle zasłużona dla nauki i kultury polskiej, dysponująca unikalnymi zbiorami Biblioteka Polska Towarzystwa Historyczno-Literackiego w Paryżu.

• PROGRAM ADALBERTUS

W roku sprawozdawczym Fundacja kontynuowała realizację specjalnego programu ADALBERTUS, ustanowionego w 1995 r. i związanego z obchodzonym w wielu krajach Europy milenium wyprawy misyjnej św. Wojciecha do Prusów. Podstawowym celem programu było zweryfikowanie hipotezy lokalizującej miejsce tej misji na południowo.-wschodnim obrzeżu Żuław i wzbogacenie naszej wiedzy o odległej przeszłości tego słabo dotąd rozpoznanego, choć ważnego w dziejach ziem polskich obszaru. Główną część programu stanowiły badania archeologiczne, którym towarzyszyły specjalistyczne analizy ułatwiające interpretację pozyskanych informacji.

Ekspedycja Instytutu Archeologii i Etnologii PAN, kierowana przez prof. Przemysława Urbańczyka, odnalazła, przebadła i zdokumentowała trzy drewniane konstrukcje ("pomosty") zbudowane w poprzek bagnistej doliny rzeki Dzierżgoń w młodszej epoce kamienia, w epoce brązu i w okresie wpływów rzymskich (duże fragmenty jednego z "pomostów" są obecnie konserwowane w Centralnym Muzeum Morskim w Tczewie). Badaniami objęto też powiązane z tymi przeprowadami dwa fragmenty starożytnego systemu drogowego wraz ze strzegącymi ich grodziskami z wczesnej epoki żelaza i z wczesnego średniowiecza, zachowanymi w lasach koło Kwietniewa. Odkryto też i częściowo przebadano zagrożone zniszczeniem cmentarzysko kultury wielbarskiej z I - IV w. w Świętym Gaju.

Pracownicy naukowcy Muzeum w Elblągu oraz archeolodzy i przyrodnicy z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu prowadzili równocześnie badania regionalne w celu ustalenia chronologii i zmian struktury osadnictwa pomiędzy Wisłą a Pasłęką w okresie od V do XIII w. Zgromadzone dane pozwoliły też zrekonstruować wczesnośredniowieczną sieć dróg w tym rejonie i ustalić przebieg prowadzącego z Kujaw do Prus szlaku komunikacyjnego, powstałego w czasach Bolesława Chrobrego.

Zespół geologów i paleobotaników badał zmiany środowiska geograficznego obszaru Żuław Elbląskich w trakcie pierwszego tysiąclecia n.e. Ich najważniejszym osiągnięciem jest ustalenie zmian przebiegu linii brzegowej zatoki morskiej, której pozostałością jest dziś jezioro Drużno. Obrazujące je

mapy będą stanowić podstawę wszelkich rozważań archeologicznych i historycznych dotyczących czasów sprzed ok. 2000 i 1000 lat.

Chronologię odkrywanych w terenie śladów odległych zdarzeń ustalano metodami: dendrochronologiczną, radiowęglową i palinologiczną, a w pracach tych uczestniczyli naukowcy z Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, Politechniki Gliwickiej i z Instytutu Geologii w Warszawie.

Najważniejsze wyniki badań przeprowadzonych w ramach programu Adalbertus przedstawiono na konferencji sprawozdawczej w Waplewie i opublikowano w kilkutomowej serii "Adalbertus". Wydano już kolejne dwa tomy: *Wczesnośredniowieczny szlak lądowy z Kujaw do Prus (XI wiek)* i katalog *Archeologiczne ślady osadnictwa między Wisłą a Pasłęką we wczesnym średniowieczu*. Następne tomy są w przygotowaniu.

Wyniki prac badawczych spotykały się z dużym zainteresowaniem podczas wielu konferencji międzynarodowych, na których były prezentowane.

W roku 1997 na realizację programu przyznano 229 tys. zł.

• PROGRAM SUBIN

Poza wymienionymi tu programami o ściśle określonym zakresie FNP podejmuje się subwencionowania pewnych inicjatyw środowiska naukowego w trybie interwencyjnym.

Korzystając ze środków tego programu Fundacja podjęła w lipcu 1997 r. decyzję o wydzieleniu specjalnego funduszu w wysokości 1,5 mln zł na natychmiastową, doraźną pomoc dla jednostek naukowych poszkodowanych w klęsce powodzi. Nadsyłane do Fundacji wnioski tych placówek rozpatrywano na bieżąco od 23 lipca 1997 r., decydując o przyznaniu subwencji 14 jednostkom, uznanym za najbardziej poszkodowane. Starano się jednocześnie, aby pieniądze dotarły do beneficjentów jak najszybciej i mogły stać się dla nich istotnym wsparciem w pierwszym etapie likwidacji skutków żywiołu. Całość przeznaczzonego na pomoc doraźną funduszu rozdysponowano do 6 sierpnia.

Z likwidacją skutków powodzi związana była też największa z udzielonych w 1997 r. subwencji z programu SUBIN, przyznana na zakup przewoźnej komory podciśnieniowej (obj.10 m. sześć.) do dezynfekcji, dezynsekcji i osuszania zagrożonych zniszczeniem zasobów archiwalnych i bibliotecznych, której dysponentem uczyniono Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych. Mobilność komory umożliwiła bezpośrednie dotarcie z nią do poszczególnych placówek. W przyszłości urządzenie to ma służyć do rutynowej i profilaktycznej konserwacji cennych archiwaliów i księgozbiorów.

Do programu SUBIN wpłynęło w 1997 r. również 148 innych wniosków, z których 22 przyjęto do finansowania, przyznając na ten cel ok. 1,7 mln zł. Wnioski dotyczyły głównie remontów, modernizacji, doposażenia aparatury badawczej i obiektów służących nauce, dofinansowania zagrożonych zamknięciem prac wykopaliskowych itp.

KONFERENCJE FUNDACJI

Widząc potrzebę i celowość interdyscyplinarnej dyskusji nad ważnymi dla całego polskiego środowiska naukowego problemami nauki i edukacji, Fundacja rozpoczęła w 1996 r. organizowanie cyklicznych konferencji pod nazwą "Fundacji dyskusje o nauce".

Latem 1997 r. ukazał się pierwszy zeszyt serii pod tym samym tytułem, zawierający materiały z ubiegłorocznej konferencji "Idea uniwersytetu u schyłku tysiąclecia".

Jesienią 1997 r. w Serocku odbyło się kolejne sympozjum pod nazwą "Krytyka i krytycyzm w nauce". W spotkaniu wzięli udział wybitni przedstawiciele polskiego środowiska akademickiego. W trakcie spotkania dyskutowano o współzależności kondycji nauki i krytyki naukowej, stawiano różnorakie diagnozy na temat stanu krytyki i czyniono próby znalezienia właściwej terapii. Plonem spotkania będzie kolejny zeszyt serii "Fundacji dyskusje o nauce".

• **PODSUMOWANIE PROGRAMÓW SEZAM I BRAIN**

Wiosną 1997 r. odbyły się dwa spotkania podsumowujące efekty programów subwencji aparaturowych SEZAM i BRAIN, realizowanych w 1995 r.

Organizację pierwszej konferencji Fundacja powierzyła Instytutowi Fizyki PAN, drugiej zaś - Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN. Pracownicy tych placówek stanowili liczną grupę beneficjentów tych konkursów.

Każde ze spotkań otwierał wykład poświęcony wybranemu zagadnieniu z zakresu prowadzonych badań, a następnie, podczas sesji posterowych, prezentowane były najciekawsze osiągnięcia zespołów (73 plakaty podczas konferencji SEZAM, 31- podczas sympozjum BRAIN). Laureaci złożyli też wykazy publikacji i doniesień konferencyjnych, przy wykonaniu których korzystano z aparatury zakupionej ze środków Fundacji (SEZAM - 160 pozycji, BRAIN - 150 pozycji).

WSPIERANIE TRANSFERU TECHNOLOGII INNOWACYJNYCH

• **PROGRAM INCOME**

Jednym z naczelnych zadań Fundacji jest dążenie do tego, aby nauka uprawiana w Polsce już dziś była społecznie użyteczna. Zadanie to realizowane jest m.in. poprzez wspieranie transferu osiągnięć naukowych, w tym zwłaszcza nowoczesnych technologii, do gospodarki.

Długofalowym celem programu INCOME, ustanowionego w 1995 r. jako stały element działalności Fundacji, jest inspirowanie środowisk naukowo-technicznych do wprowadzania polskiej myśli technicznej do gospodarki, a instytucji finansowych - do podejmowania ryzyka inwestowania w sektorze zaawansowanych technologii. Partnerem Fundacji w tym programie jest Polski Bank Rozwoju S.A., z którym podpisane zostało porozumienie dotyczące wspierania przedsięwzięć związanych z realizacją zaawansowanych technicznie projektów.

Okres 1995-1997 przeznaczony był na stworzenie logistyki programu INCOME, powołanie odpowiednich struktur dla jego realizacji, przeprowadzenie szkoleń personelu i zgromadzenie pierwszych doświadczeń.

Oceną zgłaszanych projektów innowacyjnych i ich przygotowaniem do realizacji zajmują się tzw. Centra Transferu Technologii, współpracujące z FNP i posiadające odpowiednie uprawnienia czyli akredytację. Jako pierwsze funkcje taką pełniły: Centrum Transferu Technologii przy Fundacji "Inkubator" w Łodzi oraz Centrum Rozwoju Przedsiębiorczości przy Politechnice Warszawskiej.

O akredytację na rok 1997 ubiegało się 11 Centrów Transferu Technologii. Otrzymały ją następujące ośrodki: Wrocławskie Centrum Transferu Technologii przy Politechnice Wrocławskiej, Centrum Transferu Technologii przy Agencji Rozwoju Regionalnego MARR w Mielcu, Centrum Transferu Technologii w Gdańsku i - po raz drugi - Centrum Transferu Technologii przy Fundacji "Inkubator" w Łodzi.

Akredytowane centra zgłosiły do Fundacji w 1997 r. 7 projektów, z których 4 zostały odrzucone przez Komitet Przedsięwzięć High-Tech ze względów formalnych, a 3 zakwalifikowano do dalszej szczegółowej analizy. Ponadto 35 kolejnych projektów innowacyjnych znajduje się w fazie wstępnej selekcji, prowadzonej przez CTT.

Pierwszy projekt, który został przyjęty do wdrożenia, realizowany jest przez spółkę "Biostar-Plus" sp. z o.o., zarejestrowaną 14 stycznia 1997 r. w Łodzi i będącą pierwszą spółką utworzoną w ramach programu INCOME. Udziałowcami spółki są: Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej - 24 %, Polski Bank Rozwoju S.A. - 24 % oraz spółka "BioStar" sp. z o.o., utworzona przez pracowników Politechniki Łódzkiej - 52 % udziałów.

We wrześniu 1997 r. w spółce "Biostar-Plus" dokonano technicznego uruchomienia produkcji "starterowej kultury piekarskiej" (kultury bakteryjne niezbędne do produkcji zdrowego pieczywa).

PROGRAMY REALIZOWANE ZE ŚRODKÓW ZAGRANICZNYCH

W styczniu 1997 r. Zespół do spraw Współpracy Międzynarodowej FNP - zajmujący się realizacją programu SCI-TECH finansowanego z funduszy Phare, a także programu CRIT, finansowanego przez Unię Europejską - przekształcony został w Biuro Współpracy Europejskiej FNP. Zmiana ta spowodowana została koniecznością przystosowania struktury organizacyjnej i charakteru pracy tego zespołu do nowej sytuacji, w której problem integracji nauki i technologii polskiej z Unią Europejską nabiera coraz większego znaczenia. W miarę przybliżania się Polski do członkostwa w Unii Europejskiej coraz większy będzie bowiem zakres i ilość form współpracy naukowo-technologicznej ze strukturami Unii, w którym to procesie Fundacja może odegrać znaczącą rolę.

• PROGRAM SCI-TECH I i SCI-TECH II

W roku 1997 zakończono program Phare SCI-TECH I. Oceniono wyniki poszczególnych podprogramów, podsumowano umowy końcowe, analizy merytoryczno-finansowe oraz ostateczne rozliczenia finansowe umów z firmami realizującymi podprojekty. Ostatecznie rozliczono program SCI-TECH I zakontraktowaną kwotą 7 006 970,00 ECU (100 % dostępnych środków) i wydatkowaną kwotą 6 892 763,51 ECU (98,5 %)*, co oznacza pełne wykorzystanie przyznanych środków. Kontrola przeprowadzona przez Najwyższą Izbę Kontroli w okresie sierpień-październik 1997 r. potwierdziła poprawność merytoryczną i finansową programów.

W roku 1997 trwały prace nad przygotowaniem Planu Strategicznego Programu SCI-TECH II w ramach COP II (Country Operational Plan) z 1996 r. na kwotę 5 MECU. Powołana w dniu 6 marca 1997 r. przez Przewodniczącego Komitetu Badań Naukowych Rada *ad interim* programu SCI-TECH II na spotkaniu w dniu 17 kwietnia 1997 r. zatwierdziła Plan Strategiczny i Pierwszy Program Pracy SCI-TECH II. Dokumenty te zostały zatwierdzone następnie przez Komisję Europejską w dniu 10 października 1997 r., w wyniku czego dokonano pierwszego przelewu zaliczki na konto programu w dniu 17 listopada 1997 r.

Biuro Współpracy Europejskiej na mocy porozumienia pomiędzy KBN i FNP rozpoczęło prace wspomagające przygotowanie sektora N/PT do akcesu do Unii Europejskiej i do negocjacji o członkostwo w tej organizacji. Podzespół Zadaniowy PZ-8 (Badania i technologie informacyjne) był ekspercko wspomagany przez BWE FNP.

Firmie konsultingowej zlecono wykonanie prac wstępnych związanych z zagadnieniami strategii preakcesyjnej dla sektora N/PT. Pierwszą umowę o wartości 50 000 ECU podpisano w dniu 15 października 1997 r. i zrealizowano do końca roku. W ramach jej realizacji w BWE FNP założono stanowisko wyposażone w sprzęt informatyczny do prowadzenia bazy danych, wspomagające KBN w przygotowaniu strategii preakcesyjnej i prowadzeniu negocjacji w obszarze Podzespołu Zadaniowego PZ-8.

W 1997 r. został uruchomiony Ośrodek Transferu Innowacji, współdziałający z siecią FEMIRC w Polsce (Fellow Member to the Community Innovation Relay Centres) i wspierający głównie proces podnoszenia innowacyjności przedsiębiorstw przez wspieranie kontaktów z firmami krajów członkowskich UE.

• PROGRAM CRIT-2

Program CRIT- 2 (Cooperative Research in Information Technology) ma na celu wspieranie badań w dziedzinie technologii informatycznych, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju współpracy z gospodarką oraz intensyfikacji związków nauki polskiej z krajami Unii Europejskiej w dziedzinie technologii informatycznych. Projekt związany jest ze specyficznym programem ESPRIT Czwartego Programu Ramowego, dotyczącego Badań i Postępu Technologicznego UE (Fourth Framework Programme for Research and Technological Development).

Wyniki pierwszego projektu tego typu, zakończonego w lutym 1995 r., zyskały pozytywną ocenę. Dzięki temu realizujący go partnerzy konsorcjum: niemiecki koordynator projektu Gesellschaft für

Mathematik und Datenverarbeitung wraz z partnerami FNP - Polskim Towarzystwem Informatycznym oraz firmą Swedish Institute for Computer Science - mogli wystąpić do Komisji Europejskiej z propozycją projektu CRIT-2. Umowę na realizację projektu podpisano 15 października 1996 r.

Pierwsza faza projektu obejmowała przygotowanie i przeprowadzenie procedury selekcji projektów badawczych do realizacji i finansowania. Konkurs obejmował projekty z zakresu badań stosowanych w dziedzinie technologii informatycznych, zgodne z wymaganiami projektu ESPRIT. Z projektów nadesłanych na konkurs, po wnikliwej selekcji opartej na recenzjach polskich i zagranicznych recenzentów, wybrano 16 projektów do finansowania. Komisja Europejska zatwierdziła zaproponowane projekty, biorąc pod uwagę fakt, że oprócz jakości naukowej cechują się one propagowaniem idei spójności europejskiej i potencjalnym zastosowaniem w przemyśle.

Budżet całkowity projektu wyniesie 1 146 000,00 ECU, a realizacja drugiej fazy projektu CRIT-2 rozpoczęła się 1 stycznia 1998 r.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE

KPMG

KPMG Polska Audyt Sp. z o.o.
Centrum LLM - Hotel Marriott
Al. Jerozolimskie 65/79
00-697 Warszawa
Polska

OPINIA BIEGŁEGO REWIDENTA

I. Opinia została przygotowana dla FUNDACJI NA RZECZ NAUKI POLSKIEJ, ul. Grażyny 11, 02-548 Warszawa.

II. Przeprowadziliśmy badanie sprawozdania finansowego FUNDACJI NA RZECZ NAUKI POLSKIEJ obejmującego:

- 1) bilans sporządzony na dzień 31.12.1997r., który po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 258,412,628.78 zł;
- 2) rachunek zysków i strat za okres od 1.01.1997r. do 31.12.1997r., wykazujący zysk netto 19,264,840.16 zł;
- 3) sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych za okres od 1.01.1997 r. do 31.12.1997 r., wykazujące ich zmniejszenie o 25,173,096.69 zł;
- 4) sprawozdania Zarządu z działalności Fundacji, oraz ksiąg rachunkowych, stanowiących podstawę sporządzenia tych sprawozdań.

III. Badanie to przeprowadziliśmy stosownie do:

- a) przepisów ustawy z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości (Dz. U. nr 121, poz. 591 z późn. zm.);
- b) norm wykonywania zawodu biegłego rewidenta wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów.

IV Naszym zdaniem sprawozdanie finansowe sporządzone zostało na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych zgodnie z zasadami rachunkowości określonymi ustawą z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości (Dz. U. nr 121, poz. 591 z późn. zm.) zasadami rachunkowości oraz rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 28.12.1994 r. w sprawie szczegółowych zasad rachunkowości dla jednostek nie prowadzących działalności gospodarczej (Dz. U. nr 140, poz. 789 z późn. zm.), stosowanymi w sposób ciągły.

Sprawozdanie finansowe jest zgodne we wszystkich istotnych aspektach co do formy i treści z obowiązującymi Fundację przepisami prawa; statutem i umową.

Odzwierciedla ono prawidłowo, rzetelnie i jasno we wszystkich istotnych aspektach wyniki finansowe i rentowność działalności Fundacji za okres od 1.01.1997r. do 31.12.1997r. oraz sytuację majątkową i finansową badanej jednostki na dzień 31.12. 1997r.

Informacje zawarte w sprawozdaniu Zarządu Fundacji są zgodne z informacjami zawartymi w rocznym sprawozdaniu finansowym.

Warszawa, 27 lutego 1998 r.

Bogdan Dębicki, Dyrektor Biegły rewident nr 796/1670

Za KPMG Polska Audyt Sp. z o.o. dr hab. Krzysztof. Szymański, Dyrektor

SKRÓCONY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ 31 GRUDNIA 1997

	1997 tys. zł	1996 tys. zł
Zmiana stanu-produktów	4.2	-
Przychody z operacji finansowych	436,579.2	536,778.5
Pozostałe przychody	217.2	199.4
Przychody ogółem:	436,800.6	536,977.9
Koszty działalności statutowej	(23,447.9)	(14,974.4)
Koszty administracyjne	(4,392.8)	(2,619.1)
Koszty operacji finansowych	(389,683.9)	(490,627.4)
Pozostałe koszty	(11.2)	(209.4)
Koszty razem:	(417,535.8)	(508,430.3)
Zysk na całokształcie działalności	19,264.8	28,547.6
Zysk brutto = netto	19,264.8	28,547.6

SKRÓCONY BILANS NA DZIEŃ 31 GRUDNIA

AKTYWA	1997 tys. zł	1996 tys. zł
Majątek trwały		
Wartości niematerialne i prawne	325.1	304.1
Rzeczowe składniki majątku trwałego	2,832.8	2,726.7
Finansowe składniki majątku trwałego	82,464.4	60,915.0
Razem majątek trwały:	85,622.3	63,945.8
Majątek obrotowy		
Należności i roszczenia	7,785.9	6,775.1
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	160,586.0	149,799.7
Środki pieniężne	4,414.2	29,587.3
Razem majątek obrotowy:	172, 786.1	186,162.1
Rozliczenia międzyokresowe	4.2	-
RAZEM AKTYWA	258,412.6	250,107.9
PASYWA		
Fundusze własne		
Fundusz założycielski	95,000.0	95,000.0
Fundusz rezerwowy	27,263.3	27,126.7
Fundusz na działalność statutową	116,051.1	87,640.0
Fundusz z przeceny zlikwidowanych środków trwałych	75.4	60.5
Fundusz przeceny środków trwałych	11.4	26.3
Wynik finansowy netto roku obrotowego	19,264.8	28,547.6
Razem fundusze własne:	257,666.0	238,401.1
Zobowiązania i fundusze specjalne		
Zobowiązania	743.0	11,620.6
Fundusze specjalne	3.6	7.9
Razem zobowiązanie i fundusze specjalne:	746.6	11,628.5
Rozliczenia międzyokresowe	-	78.3
RAZEM PASYWA:	258,412.6	250,107.9

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

	Na dzień 31.12.1997	Na dzień 31.12.1996
A. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		
I. Wynik finansowy netto	19,264.8	28,547.6
II. Korekty o pozycje	-19,070.1	-13,719.9
1. Amortyzacja	348.2	377.9
2. Zyski/Straty z tytułu różnic kursowych	-29.1	- 0.3
3. Odsetki i dywidendy otrzymane i zapłacone	-2,648.2	- 8,068.1
4. Rezerwy na należności	-1,283.8	1,069.5
5. Inne rezerwy	-	-
6. Podatek dochodowy od zysku brutto	-	-
7. Podatek dochodowy zapłacony	-	-
8. Wynik na sprzedaży i likwidacji składników działalności inwestycyjnej	- 20.0	224.0
9. Zmiana stanu zapasów	-	-
10. Zmiana stanu należności i roszczeń	297.9	- 5,551.4
11. Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych (bez pożyczek i kredytów) i funduszy specjalnych	-10,877.6	5,706.9
12. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	-4.2	1.7
13. Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów	-78.2	- 47.5
14. Pozostałe pozycje	-4,775.1	-7,432.5
III. Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	194.7	14,827.8
B. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ		
I. Nabycie/sprzedaż wartości niematerialnych i prawnych	-95.0	- 300.0
II. Nabycie/sprzedaż składników rzeczowego majątku trwałego	-364.4	- 2,956.1
III. Nabycie/sprzedaż akcji i udziałów w jednostkach zależnych	-	-
IV. Nabycie/sprzedaż akcji i udziałów w jednostkach stowarzyszonych	-	-
V. Nabycie/sprzedaż innych akcji, udziałów i papierów wartościowych (w tym również przeznaczonych do obrotu)	-27,560.7	- 37,785.4
VI. Udzielone/zwrócone pożyczki	-25.0	-
VII. Otrzymane/zwrócone dywidendy	264.7	287.3
VIII. Otrzymane/zwrócone odsetki	2,383.5	7,781.6
IX. Pozostałe pozycje	29.1	-
X. Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-25,367.8	- 32,972.6
C. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ		
I. Zaciągnięcie/splata długoterminowych kredytów bankowych	-	-
II. Zaciągnięcie/splata długoterminowych pożyczek, emisja/wykup obligacji lub innych papierów wartościowych	-	-
III. Zaciągnięcie/splata krótkoterminowych kredytów bankowych	-	-
IV. Zaciągnięcie/splata krótkoterminowych pożyczek, emisja/wykup obligacji lub innych papierów wartościowych	-	-
V. Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	-	-
VI. Płatności zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	-	-
VII. Wpływy z emisji akcji i udziałów własnych oraz dopłat do kapitału	-	-
VIII. Zapłacone/zwrócone odsetki	-	-0.8
IX. Pozostałe pozycje	-	0.3
X. Środki pieniężne netto z działalności finansowej	-	-0.5
D. ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO	-25,173.1	- 18,145.3
E. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POZĄTEK ROKU OBROTOWEGO	29,587.3	47,732.6
F. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC ROKU OBROTOWEGO	4,414.2	29,587.3